Eiropas Parlaments
2019-2024

Ārlietu komiteja

2023/2072(INI)

5.9.2023

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par drošības un aizsardzības jautājumiem saistībā ar Ķīnas ietekmi uz kritisko infrastruktūru Eiropas Savienībā
(2023/2072(INI))

Ārlietu komiteja

Referents: *Klemen Grošelj*

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par drošības un aizsardzības jautājumiem saistībā ar Ķīnas ietekmi uz kritisko infrastruktūru Eiropas Savienībā
(2023/2072(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu un jo īpaši 2. nodaļas 2. iedaļu par noteikumiem attiecībā uz kopējo drošības un aizsardzības politiku,

– ņemot vērā dokumentu "Stratēģiskais kompass drošībai un aizsardzībai — Eiropas Savienībai, kas aizsargā savus pilsoņus, vērtības un intereses un veicina starptautisko mieru un drošību", kuru Padome apstiprināja 2022. gada 21. martā un Eiropadome atbalstīja 2022. gada 25. martā,

– ņemot vērā Versaļas deklarāciju, ko valstu un valdību vadītāji pieņēma 2022. gada 11. marta neformālajā sanāksmē,

– ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2023. gada 20. jūnija kopīgo paziņojumu par Eiropas Ekonomiskās drošības stratēģiju (JOIN(2023)0020),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 14. decembra Direktīvu (ES) 2022/2557 par kritisko vienību noturību un Padomes Direktīvas 2008/114/EK atcelšanu (Kritisko vienību noturības direktīva)[1],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 14. decembra Direktīvu (ES) 2022/2555, ar ko paredz pasākumus nolūkā panākt vienādi augstu kiberdrošības līmeni visā Savienībā un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 910/2014 un Direktīvu (ES) 2018/1972 un atceļ Direktīvu (ES) 2016/1148 (TID 2 direktīva)[2],

– ņemot vērā Padomes 2022. gada 8. decembra ieteikumu par Savienības mēroga koordinētu pieeju kritiskās infrastruktūras noturības stiprināšanai,

– ņemot vērā Viļņas samita komunikē, ko izplatīja NATO valstu un valdību vadītāji, kuri piedalījās Ziemeļatlantijas Padomes sanāksmē Viļņā 2023. gada 11. jūlijā,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes [datums] Regulu (ES) 2023/XXXX, ar ko izveido pasākumu sistēmu Eiropas pusvadītāju ekosistēmas stiprināšanai (Mikroshēmu akts)[3],

[1] OV L 333, 27.12.2022., 164. lpp.
[2] OV L 333, 27.12.2022., 80. lpp.
[3] OV L XXX.

– ņemot vērā Komisijas 2022. gada 15. septembra priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par horizontālajām kiberdrošības prasībām attiecībā uz produktiem ar digitāliem elementiem un ar ko groza Regulu (ES) 2019/1020 (COM(2022)0454),

– ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

– ņemot vērā Starptautiskās tirdzniecības komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A9-0000/2023),

A. tā kā nesenajā kopīgajā paziņojumā par Eiropas ekonomiskās drošības stratēģiju galvenā uzmanība ir pievērsta tam, lai mazinātu riskus, ko rada noteiktas ekonomiskās plūsmas, ņemot vērā pieaugošo ģeopolitisko spriedzi un paātrinātas tehnoloģiskās pārmaiņas un vienlaikus saglabājot maksimālu ekonomikas atvērtību un dinamiku;

B. tā kā Kritisko vienību noturības direktīva un TID 2 direktīva nodrošina visaptverošu tiesisko regulējumu, lai stiprinātu kritiskās infrastruktūras fizisko un digitālo noturību, tostarp infrastruktūru, kas saistīta ar enerģētiku, transportu, veselību, digitālo infrastruktūru, ūdeni un pārtiku;

C. tā kā kopš Padomes 2022. gada 8. decembra ieteikuma publicēšanas jau tiek veiktas mērķtiecīgas darbības, lai nodrošinātu kopīgu ES reakciju uz incidentiem, tostarp stiprinot koordināciju ar NATO un šajā nolūkā izmantojot ES un NATO darba grupu kritiskās infrastruktūras noturības jautājumos, kas iekļauta NATO un ES strukturētajā dialogā par noturību;

D. tā kā Ķīnas Tautas Republikas (ĶTR) politiskais spiediens un augošā pašpārliecinātība, tostarp tās agresīvā nostāja pret Taivānu, kā arī Covid-19 pandēmijas un Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sociālās un ekonomiskās sekas ir atklājušas ES neaizsargātību un atkārtoti apstiprinājušas nepieciešamību novērst risku tās attiecībās ar ĶTR un citām nedemokrātiskām trešām valstīm;

E. tā kā Ķīnas veiktā kritiskās infrastruktūras iegāde, jo īpaši ES kaimiņvalstīs, tostarp Rietumbalkānos, rada arvien lielāku risku tirdzniecības un drošības asij;

F. tā kā Ķīnas un Krievijas stratēģiskā partnerība turpina augt, tostarp tehnoloģiju un militāro spēju nodošanas jomā,

Problēmas būtība: izpratne par Ķīnas militārās un civilās sintēzes stratēģiju

1. uzsver, ka Ķīnas militārās un civilās sintēzes (*MCF*) stratēģija ir valsts vadīta un valsts virzīta programma un plāns izmantot visas valsts un komerciālās varas sviras, lai stiprinātu un atbalstītu Tautas atbrīvošanas armiju (*PLA*), kas ir Ķīnas Komunistiskās partijas (ĶKP) bruņotais atzars;

2. uzskata, ka Ķīnas partijas virzītā politiskā sistēma un ekonomika bieži liek privātiem uzņēmumiem saskaņot savas komerciālās intereses ar ĶKP militārajām darbībām, represijām un politisko iejaukšanos; uzsver, ka attiecīgi Ķīnas uzņēmumu starptautiskā darbība palīdz ĶKP paplašināt ietekmi ārvalstīs un graut ģeopolitiskos konkurentus;

3. uzskata, ka izpratne par *MCF* ir jāveido plašākā politiskā un stratēģiskā kontekstā, ņemot vērā tās saikni ar citām iniciatīvām, piemēram, iniciatīvu "Viena josla, viens ceļš" (tostarp digitālo Zīda ceļu); uzskata, ka *MCF* galīgais mērķis ir panākt progresu attiecībā uz Ķīnas ilgtermiņa stratēģisko mērķi kļūt par vadošo pasaules lielvaru;

ĶTR civilmilitārās stratēģijas sekas

4. brīdina par risku, ko varētu radīt ar ES stratēģiskajiem aktīviem saistītie Ķīnas uzņēmumi, jo īpaši tie, kuriem ir tieša vai netieša saikne ar Ķīnas militāro sistēmu; šajā sakarībā uzsver bažas par to, ka tehnoloģija un tehnoloģiskās zināšanas tiks nodotas Ķīnas militārajiem spēkiem, palielinot *PLA* spēju izstrādāt nākamās paaudzes militāro tehnoloģiju, ko var izmantot, lai piespiestu partnerus Āzijā un visā pasaulē rīkoties tā, kā vēlas Ķīna;

5. uzsver, ka Ķīna ražo 70 % no pasaules akumulatoriem (Ķīnā atrodas trīs no pieciem lielākajiem akumulatoru ražošanas uzņēmumiem), nodrošina 60 % no pasaules alumīnija ražošanas apjoma un 75 % no silīcija ražošanas apjoma, ir ieņēmusi vadošo vietu litija (60 %) un vara (70 %) pārstrādē, un saražo 84 % no niķeļa un 85 % no kobalta pasaulē; uzsver, ka Ķīnas kalnrūpniecības uzņēmumi darbojas Kongo Demokrātiskajā Republikā (kobalta ieguve), Indonēzijā (niķeļa ieguve) un Čīlē un Austrālijā (litija ieguve) un ka tās kvazimonopols šo kritiski svarīgo preču ražošanā un pārstrādē rada ne tikai akūtu ģeopolitisku izaicinājumu ES, bet arī milzīgu risku Eiropas aizsardzībai un citām rūpniecības nozarēm;

6. atgādina, ka gan diplomātiskā, gan militārā komunikācija notiek pa privātā īpašumā esošiem zemūdens kabeļiem, ko nodrošina Ķīnas uzņēmumi, piemēram, *HMN Technologies*, kas ir ar kiberizlūkošanu saistīta *PLA* vienība; pauž nopietnas bažas par zemūdens datu kabeļu sistēmām, ko nodrošina Ķīnas uzņēmums *HMN Technologies*, kas savieno ES dalībvalstu teritorijas un Indijas un Klusā okeāna reģionu, tostarp dalībvalstu un NATO militārās bāzes reģionā, un kas rada neaizsargātību drošības jomā attiecībā uz zemūdens novērošanu un izlūkdatu vākšanu;

Reaģēšanas pasākumu izstrāde: rīkkopas paplašināšana, lai reaģētu uz drošības un aizsardzības problēmām

7. brīdina, ka drošības vides pasliktināšanās Eiropā un visā pasaulē prasa steidzami apsvērt to, kā stiprināt ES stratēģisko autonomiju un samazināt tās atkarību no tādām valstīm kā ĶTR, kuras ir sistēmiski konkurenti, nevis stratēģiskie partneri; uzsver, ka ir jānovērš sensitīvo jauno tehnoloģiju un galveno divējāda lietojuma preču nopludināšana uz konkrētiem galamērķiem, kas īsteno *MCF* stratēģijas vai iesaistās to īstenošanā;

8. joprojām pauž bažas par to, ka Eiropas kritiskā infrastruktūra kļūst arvien neaizsargātāka pret ārēju ietekmi; šajā sakarībā atzinīgi vērtē nesenos likumdošanas pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot kritisko vienību noturību ES; tomēr ar bažām norāda, ka šādas iniciatīvas lielā mērā aprobežojas ar ārvalstu tiešo ieguldījumu izvērtēšanas procedūrām, ļaujot ĶKP piekļūt kritiski svarīgiem aktīviem un ietekmēt tos, izmantojot citus kanālus;

9. norāda, ka, izvērtējot ieinteresētās personas, kurām ir piekļuve kritiskajai infrastruktūrai, nevar aprobežoties tikai ar tām personām, kas ir saistītas ar tiešajiem

ieguldījumiem; aicina paplašināt pašreizējos instrumentus, kas attiecas uz ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem un ārvalstu subsīdijām, lai piemērotu vispārējas izvērtēšanas procedūras visām ieinteresētajām personām, kas iesaistītas ES kritiskās infrastruktūras projektos; aicina Komisiju ar dalībvalstu atbalstu kartēt, izsekot un novērtēt Ķīnas piekļuvi kritiskajai infrastruktūrai ES; uzsver, ka par infrastruktūras aizsardzību beigu beigās ir atbildīgas dalībvalstis, taču tās nav konsekventi īstenojušas pašreizējās pamatnostādnes par ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem un izveidojušas valsts līmeņa ieguldījumu izvērtēšanas mehānismus;

10. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikuma par Eiropas ekonomiskās drošības stratēģiju potenciālu paplašināt ES rīkkopu, tajā iekļaujot eksportu vai ārējus ieguldījumus šaurā svarīgu pamattehnoloģiju kopumā ar militāriem pielietojumiem, cita starpā kvantu datošanas, progresīvu pusvadītāju un mākslīgā intelekta jomā; aicina ātri pieņemt Komisijas priekšlikumus un aicina dalībvalstis pilnībā īstenot ES paplašināto tiesisko regulējumu, lai izslēgtu struktūras, kas varētu sniegt ieguldījumu *MCF*;

11. turklāt atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu novērst sensitīvo jauno tehnoloģiju noplūdi, izveidojot divējāda lietojuma tehnoloģiju sarakstu, kura pamatā ir šauri definēti un uz nākotni vērsti kritēriji, piemēram, tehnoloģijas potenciālais veicinošais un transformatīvais raksturs, *MCF* radītais risks un risks, ka tehnoloģiju varētu ļaunprātīgi izmantot, lai pārkāptu cilvēktiesības; aicina Komisiju un dalībvalstis pēc iespējas drīzāk noteikt un īstenot attiecīgos aizsardzības pasākumus šīm divējāda lietojuma tehnoloģijām;

12. atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts Eiropas Mikroshēmu akts, kas palielinās ES spēju ražot pusvadītājus un izveidos stratēģisku karti, kurā cita starpā norādītas ES spēju nepilnības pusvadītāju vērtības ķēdē, tādējādi samazinot ES atkarību no trešām valstīm, piemēram, Ķīnas; aicina iesniegt turpmākus priekšlikumus par to, lai nodrošinātu kritiskās infrastruktūras un materiālu ražošanas un piegādes ķēdes ES;

13. aicina Komisiju ierosināt jaunu tiesisko regulējumu, lai mazinātu drošības riskus, ko rada zemūdens kabeļu sistēmu piegādātāji; uzsver, ka ir jānovērš situācija, kurā kabeļu sistēmu piegādātāji, piemēram, Ķīnas uzņēmumi, apmainās ar datiem ar izlūkdienestiem, izņemot ja tas tiek darīts, lai aizsargātu infrastruktūru no ārējas iejaukšanās vai ļaunprātīgiem uzbrukumiem;

Iekšējās un ārējās saiknes: ES tuvāko partneru noturības stiprināšana

14. pieņem zināšanai to, ka ĶTR iespiežas ES tirgū un plašākā kaimiņreģionā; aicina Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) nodrošināt, ka pasākumi, kas veikti, lai stiprinātu ES noturību pret Ķīnas ietekmi, tiek attiecināti arī uz ES tuvākajiem partneriem, jo īpaši pievienošanās valstīm un valstīm, uz kurām attiecas ES kaimiņattiecību politika;

15. atgādina, ka ĶTR jūras spēkiem ir juridiski instrumenti, lai nodrošinātu, ka Ķīnas civilos kuģus un infrastruktūru var izmantot militāriem un drošības mērķiem; uzskata, ka Ķīna var izmantot savu civilo komerciālo infrastruktūru, lai atbalstītu *PLA* klātbūtni trešās valstīs; brīdina, ka šāda *MCF* nodrošina *PLA* piekļuvi ārvalstu ostām, ļaujot tai iepriekš izvietot loģistikas atbalstu, lai atbalstītu jūras spēku izvietošanu līdz pat Indijas okeānam, Vidusjūrai un Atlantijas okeānam; uzsver, ka spiegošanas risks ir

visaugstākais, ja Ķīnas civilie komerciālie aktīvi atrodas loģistikas centros, kas atrodas netālu no ES un NATO jūras bāzēm vai ostu operatoriem, kuri ir parakstījuši nolīgumus par loģistikas atbalsta sniegšanu Eiropas uzņēmumiem;

16. norāda, ka vienu trešdaļu no visas Āfrikas infrastruktūras, kas uzbūvēta kopš 2010. gada, finansē un būvē Ķīnas valsts uzņēmumi; uzsver, ka pēdējo 20 gadu laikā Ķīna ir palielinājusi savas tirdzniecības, ieguldījumu un aizdevumu saistības, paredzot dažas vai nepārredzamas līgumsaistības; pauž bažas par to, ka šis Ķīnas īstenotais modelis ir nepārprotami pievilcīgs daudzām valstīm, kuras nevar izpildīt ES prasības attiecībā uz piekļuvi līdzvērtīgam finansējuma līmenim, tādējādi paplašinot Ķīnas ietekmi un kaitējot ES partnerībām; aicina Komisiju un EĀDD nodrošināt to, lai ES augstie ieguldījumu standarti attiecībā uz partneriem neapdraud tās kā uzticama un stratēģiska partnera drošības attiecības un iesaisti;

17. ar bažām uzsver ĶTR stratēģiju izveidot "zilās ekonomikas sadarbības bāzi" Āfrikas piekrastē, tostarp būvējot zvejas kuģus un kuģu remontrūpnīcas, ko var izmantot arī militāriem mērķiem; uzsver, ka attiecībā uz šiem nolīgumiem un licencēm ar Āfrikas valstīm kopumā trūkst detalizētas informācijas un pārredzamības; izklāsta iespējamās ģeopolitiskās sekas, ko tas radīs ES, jo īpaši trešās valstīs, kurās ES ir iesaistīta;

°

° °

18. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei un Komisijai.